MTV Oy/Suvi Aherto

Lausunto
17.6.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n poliittisen mainonnan avoimuutta ja kohdentamista koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

MTV kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja samalla kiitämme EU-tason aloitetta demokratian ja läpinäkyvyyden vahvistamiseksi. Samaan aikaan on huomioitava, että hallinnolliset velvoitteet ja sitä myöten riskit julkaisijoille lisääntyvät merkittävästi. Pitäisi pystyä varmistumaan siitä, ettei tiedonvälitys ja sitä kautta myös osallistuminen demokratiaan kärsi ja että legitiimit ehdokkaat voivat jatkossakin mainostaa.

Sääntelyn pääpainon tulee olla verkkoalustojen ja verkon sisältöpalvelujen valvonnassa, ei päätoimittajavastuulla toimivien tiedotusvälineiden, jotka toteuttavat jo myös vahvaa itsesääntelyä asiassa ja joilla on myös kaikesta mainostoiminnastaan lakiin pohjautuva päätoimittajan ja julkaisijan vastuu.

Konkreettisena huomiona nostamme esiin seuraamusmaksun verrattuna viranomaisen antamaan tukeen, ohjaukseen, neuvontaan ja tarvittaessa neuvotteluun:

Kuluttajansuojan Omnibus-direktiivin implementointiin liittyvässä hallituksen esityksessä (HE 54/2019, kohta 4.5) on alla oleva kirjaus:

”Jatkossakin kuluttaja-asiamiehellä olisi myös näissä asioissa ensisijaisesti neuvotteluvelvollisuus ennen kuin seuraamusmaksua voitaisiin vaatia määrättäväksi. Tarkoituksena on, että erityisesti ennakkoratkaisuluonteisissa asioissa käytettäisiin jatkossakin markkinaoikeudellista kieltoprosessia. Seuraamusmaksu ei tulisi tämän tyyppisissä asioissa yleensä kyseeseen jo sen johdosta, että elinkeinonharjoittajan tahallisuus tai huolimattomuus puuttuu.”

Tämänsuuntainen tulee olla myös tämän sääntelyn perusajatuksen. Seuraamusmaksun tulee olla viimesijainen keino kaikkein vakavimmissa rikkomustilanteissa, ensisijaisena on pidettävä ohjausta ja neuvottelua. Näin huomioiden myös se, että medialle tulee tästä uusia velvoitteita ja myös valvovalle viranomaiselle tilanne ja tehtävä on uusi.

EU:ssa on menossa useita hyviä aloitteita journalistisen median aseman turvaamiseksi. Kannatamme tietysti niitä, kuten demokratiakilpeä, mutta muistutamme, että on myös tärkeää varmistua siitä, ettei muulla lainsäädännöllä (kuten tällä) heikennetä riippumattoman ja puolueettoman journalistisen median olemassaolon edellytyksiä. Siksi olisikin syytä kaikin keinoin varmistaa, että sääntely kohdistuu sinne, missä myös ongelmat ovat, eli käytännössä kansainvälisiin some-jätteihin. Nyt ilmeisenä vaarana on, että somejätit pystyvät sääntelyä kiertämään ja kotimaiselle journalistiselle medialle nämä ovat merkittävä lisävelvoite.

Esimerkiksi hallituksen esityksessä medianvapausasetusta täydentävän HE:n osalta liikenne- ja viestintävaliokunta teki lausumaehdotuksen: ”*Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa tarkoin uuden sääntelyn vaikutuksia ja tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin sekä mediakentän moniarvoisuuden että taloudellisen toimintakyvyn turvaamiseksi.”* Toivoisimme, että myös tämän sääntelyn vaikutuksia mediakenttään seurattaisiin paitsi Suomen omaan tulevaa sääntelyä, myös Suomen EU-vaikuttamista ajatellen.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta ja tulla kuulluksi ja annamme mielellämme lisätietoja.

Kunnioittavasti,
Suvi Aherto
MTV Oy